

2. Top Lead. Как в Украине собираются регулировать криптовалюту – обзор законопроектов. URL: <https://businessviews.com.ua/ru/business/id/zakon-o-kriptovaljute-1832/>
3. Як регулюється криптовалюта в Україні? URL: <https://opendatabot.ua/blog/235-bitcoins-20-000-000>
4. NEUROSEED. Криптовалюты по странам: кто признал и в каком формате. URL: <https://spark.ru/startup/neuroseed/blog/31594/kriptovalyuti-po-stranam-kto-priznal-i-v-kakom-formate>

Шевченко Анжеліка Віталіївна,
студентка 3 курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н, доцент Костова Н.І.

ДОГОВІР НА РОЗРОБКУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: AGILE, WATERFALL ЧИ OUT STAFF

У період впровадження процесу інформатизації з'являються різноманітні автоматизовані системи, пристрої програмного управління і внаслідок чого виникає потреба в укладенні ІТ-договорів на розробку програмного забезпечення. Найпопулярнішими із них є agile, waterfall чи out staff. За останні роки була напрацьована практика їх застосування, що і вимагає більш глибокого дослідження науковцями для виявлення недоліків і переваг того чи іншого договору. Актуальність досліджуваної проблеми полягає в тому, що від того, який буде обраний договір на розробку програмного забезпечення залежатиме розвиток проекту і успішність його результату.

Науковою розробкою даної теми займалися Д.Б. Берг, П.В. Добряк, Е.А. Ульянова, У.У.Ройс, Б.В. Фасій та ін.

Першим договором, якому буде приділено увагу є agile. Гнучка методологія розробки (англ. Agile software development, agile-методи) – серія підходів до розробки програмного забезпечення, орієнтованих на використання ітеративної розробки, динамічне формування вимог і забезпечення їх реалізації в результаті постійної взаємодії всередині самоорганізованих робочих груп, що складаються з фахівців різного профілю [1]. Прикладами гнучких методик розробки програмного забезпечення можуть бути – DSDM, Scrum, FDD, BDD.

Особливість такого договору є безпосередня взаємодія між замовником та розробником. За допомогою цього можна максимально досягнути

успішного результату. Також є можливість робити зауваження, вносити поправки. Усе це робить agile договір найбільш популярним серед розробників та замовників.

Укладаючи контракт по моделі Agile, варто приділити увагу наступним елементам:

- слід детально прописати розділ, що регулює умови комунікації сторін. Оскільки постійна комунікація та адаптивність до можливих змін є головними інструментами Agile, що дозволяють досягнути необхідного результату, ці аспекти варто визначити і у самому контракті. Для комунікації можуть використовуватись як спеціально створені платформи чи ресурси, так і звичайні корпоративні e-mail;

- окрім цього, важливо встановити і той факт, що замовник самостійно несе усі потенційні ризики, що пов'язані з якістю продукту та його кінцевим видом [2].

Наступним досліджуваним ІТ-договором є waterfall. Для визначення поняття договору waterfall та його особливостей, перш за все, варто зазначити природу його виникнення. Водоспадна (каскадна) модель життєвого циклу програмного забезпечення (англ. waterfall model) – це модель процесу розробки програмного забезпечення, в якому процес розробки виглядає як потік послідовно проходячий із стадій [3]. Така назва циклу програмного забезпечення була дана внаслідок в 1970 році статті У.У. Ройса. Цим вченим було також описано фази каскадної моделі. А саме такі: Визначення вимог; Проектування; Конструювання (або «реалізація» чи «кодування»); Втілення; Тестування; Інсталяція; Підтримка.

Тобто, сутність договору waterfall полягає у чіткому переході від однієї стадії до іншої. Кожна із стадій має повністю завершитись, щоб була можливість переходу до наступної. Спочатку мають бути чітко визначені вимоги, потім на стадії проектування повинні бути створенні всі потрібні документи для реалізації погоджених вимог. Після наявного проекту відбувається його реалізація. На наступній стадії процесу відбувається інтеграція окремих компонентів, що розробляються різними командами програмістів. Після того, як реалізація і інтеграція завершені, проводиться тестування і налагодження продукту; на цій стадії усуваються всі недоліки, що з'явилися на попередніх стадіях розробки. Після цього програмний продукт впроваджується і забезпечується його підтримка – внесення нової функціональності і усунення помилок [4, с.99].

Важливим у цьому договорі також є встановлення технічного завдання. Воно обов'язково має бути погоджено сторонами у додатках і підписано. Для

самого замовника технічне завдання повинно бути зрозумілим, адже від цього залежатиме кінцевий результат та його очікування від проекту.

Не менш цікавим є договір out staff. У цьому випадку Замовник отримує в своє розпорядження конкретні години конкретних фахівців з навичками, які чітко вказані в договорі. Такі фахівці надають послуги в межах заявлених навичок. При цьому, роботу таких фахівців може координувати менеджер, години якого також продаються в рамках out staff договору. Такий варіант підходить для досвідчених замовників, або тих, хто має розуміння в сфері розробки софту, і відповідно, зможе отримати користь саме від такого алгоритму роботи. У таких договорах фіксуються кількість годин конкретних фахівців, вартість такого годинника, в залежності від спеціалізації і навичок осіб, залучені[2].

Особливістю такого договору є те, що робітники (персонал) наймаються за плату на певний термін згідно договору. Out staff договір може бути короткостроковим та довгостроковим, наприклад від кільком місяців і до кількох років. Тобто, щоб досягнути успішного результату наймаються провідні фахівці в тій чи іншій сфері для розробки продукту. Наприклад, компанія-замовник для виконання певних функцій, не властивих їй, передає їх іншим організаціям

Отже, всі розглянуті договори на розробку програмного забезпечення мають як переваги, так і недоліки. Все залежить від мети кінцевого результату, складності поставленого завдання, а також самих правовідносин. Умови в таких договорах мають бути чітко прописані, а саме: строк, за який має бути виконаний проект; плата; права та обов'язки; відповідальність сторін. Як варіант, можливим є укладення змішаної угоди, яка міститиме елементи усіх вище перелічених договорів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. What is Agile? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.agilealliance.org/agile101/>
2. Типи контрактів в IT: waterfall, agile чи outstaff. Яку модель обрати у моєму кейсі? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://legalitgroup.com/tipi-kontraktiv-v-it-waterfall-agile-chi-outstaff-yaku-model-obrati-u-moyemu-kejsi/>
3. Каскадная модель. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C
4. Б.В. Фасій. Agile, waterfall чи out staff договір або договори на розробку програмного забезпечення. – Часопис цивілістики. – № 26. – С.98-102.